

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 3-8/18 din 30.03.2018

**Domnului Mihai Poalelungi
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 26.03.2018 , Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, vă expediază cererea lui Filimon Ivan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate al art.79 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 și anume: „(1) Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor pot fi contestate la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său în termen de 10 zile Lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată. (2) Contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor sunt examinate de completul de judecată care examinează contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii.”

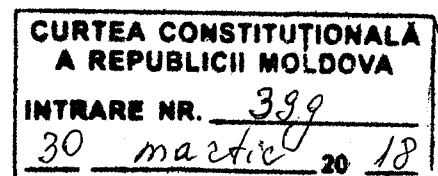
Anexă: copia sesizării, copia încheierii din 26.03.2018 și cauza civilă nr.3-8/18

Cu respect,

**Președintele Colegiului civil,
Comercial și de Contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

T.Vieru

Ex: Z.Dioguța

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
Colegiul Special al CSJ pentru examinarea
contestațiilor împotriva hotărârilor
Consiliului Superior al Procurorilor

RECLAMANT: Filimon Ivan
str. Valea Trandafirilor 6/2 ap.259 mun. Chișinău
tel: 069117600

PĂRĂT: Consiliul Superior al Procurorilor
str. Bănulescu Bodoni 26 mun. Chișinău
tel: 022212042

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. Obiectul sesizării:

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității dispoziției de la art.79 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la procuratură nr.3 din 25.02.2016 și anume: „(1) Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor pot fi contestate la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

(2) Contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor sînt examinate de completul de judecată care examinează contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii.”

II. Legislația pertinentă:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Copie corespunzătoare originalului
Judecătoarea Lucreia Vafar
L. Chir

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 15

Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Copie corespunde originalului
Judecator Lucea Gafon
S. Chelaru

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 66

Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;

Articolul 134

Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

Articolul 140

Hotărîrile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărîrii corespunzătoare a Curții Constituționale.

*Copie corespunde originalului
Judecator L. Cluș*

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate.

2. Prevederi relevante ale Legii cu privire la curtea constituțională nr.317 din 13 decembrie 1994.

Articolul 4. Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.

3. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr.502 din 16 iunie 1995.

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.

Articolul 7. Prezumția constituționalității actelor normative

Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

Copia corespunde originalului
Judecator Lucia Gafar
L. Olteanu

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

5. Prevederi relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului.

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sînt recunoscute prin constituție sau lege.

6. Prevederi relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice nr.1966 din 16.12.1966.

Articolul 14

Toți oamenii sînt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestărilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Ședința de judecată poate fi declarată secretă în totalitate sau pentru o parte a desfășurării ei, fie în interesul bunelor moravuri, al ordinii publice sau al securității naționale într-o societate democratică, fie dacă interesele vieții particulare ale părților în cauză o cer, fie în măsura în care tribunalul ar socoti acest lucru ca absolut necesar, când datorită circumstanțelor speciale ale cauzei, publicitatea ar

*Copie corespunde originalului
Judecătoarei Luiza Gafan
L. Cluș*

dăuna intereselor justiției; cu toate acestea, pronunțarea oricărei hotărâri în materie penală sau civilă va fi publică, afară de cazurile când interesul minorilor cere să se procedeze altfel sau când procesul se referă la diferende matrimoniale ori la tutela copiilor.

7. Prevederi relevante ale Legii Contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000.

Articolul 26. Temeiurile anulării actului administrativ contestat

(1) Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

(2) Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

7. Prevederi relevante ale hotărârii Curții Constituționale nr.17 din 02.07.2013 privind controlul constituționalității unor prevederi ale art.25 din Legea nr.947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

39. Evaluând modalitatea de examinare a contestațiilor de către Consiliul Superior al Magistraturii în raport cu dreptul magistraților de a contesta aceste hotărâri în fața Curții Supreme de Justiție, în partea ce se referă la emiterea și adoptarea acestor hotărâri, Curtea Constituțională conchide că accesul la justiție pentru magistrați nu este limitat.

40. Curtea reține că, în activitatea sa, Consiliul Superior al Magistraturii examinează contestațiile magistraților pe fond cu respectarea tuturor garanțiilor procedurale prevăzute de art. 6 al Convenției Europene. Altfel spus, în examinarea contestațiilor Consiliul Superior al Magistraturii acționează în calitate de primă autoritate.

41. Curtea Constituțională relevă că majoritatea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii o constituie judecătorii, care sunt independenți și se bucură de încrederea întregului corp judecătoresc din Republica Moldova.

42. Pe de altă parte, examinarea contestațiilor magistraților de către Curtea Supremă de Justiție în baza art. 25 al Legii 947-XIII, adică în partea referitoare la procedura de emitere și adoptare, trebuie înțeleasă ca o examinare în drept a hotărârilor contestate ale Consiliului Superior al Magistraturii.

Copă corespunde originalului
Judecător Lucia Gafton
L. Clăves

43. Curtea Constituțională înțelege că examinarea în drept a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii înseamnă verificarea deplină a respectării de către Consiliul Superior al Magistraturii, în procesul examinării pe fond a contestărilor și de adoptare a deciziilor, a tuturor garanțiilor procedurale prevăzute de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

44. Cu referire la dreptul legislatorului de a introduce o procedură deosebită (**în drept**) de examinare a contestărilor magistraților împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea Constituțională face referire la Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 19 aprilie 2007 în cauza *Eskelinen c. Finlandei*.

45. În această hotărâre, Curtea de la Strasbourg a statuat că statele membre ale Consiliului Europei pot nu doar restricționa aplicabilitatea art.6 §1 din Convenție, în privința unor categorii de funcționari publici, ci pot chiar exclude aplicabilitatea garanțiilor prevăzute în art. 6 §1 în privința unor categorii de funcționari publici care participă nemijlocit la înfăptuirea puterii de stat. Statele pot introduce astfel de restricții, dacă în acest sens există motive obiective legate de interesul statului.

46. Curtea Constituțională consideră că, în speță, Parlamentul Republicii Moldova a stabilit în mod justificat că Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) examinează **pe fond**, cu respectarea tuturor garanțiilor procedurale (art.6 §1 al Convenției Europene), toate contestările magistraților, iar Curtea Supremă de Justiție examinează contestările aduse împotriva hotărârilor CSM în partea ce ține de drept.

47. În acest sens, Parlamentul a considerat că autoritatea Consiliului Superior al Magistraturii, organ electiv format în majoritate din judecători aleși de întregul corp judecătoresc, întrunește criteriile necesare pentru a acționa ca o instanță de judecată independentă și imparțială, numită în baza legii.

48. Chiar dacă în componența CSM-ului se regăsesc și membri numiți pe criterii politice, printre care doi membri ex-officio – Ministrul Justiției și Procurorul General, numiți și controlați politic și care nu întrunesc criteriile de independență și imparțialitate –, în principiu, majoritatea CSM, constituită din judecători independenți, poate asigura adoptarea unor hotărâri corecte.

49. Pe de altă parte, examinarea contestațiilor împotriva hotărârilor CSM de către Curtea Supremă de Justiție în partea ce ține de procedura de adoptare și emitere, adică **în drept**, asigură verificarea integrală a echității procedurilor judiciare de care au beneficiat contestatarii la examinarea pe fond, permite anularea sau modificarea acestor hotărâri atunci când este cazul.

Copă corespunde originalului
Judecătoarea Lina Yaffon
L. Cluj

50. În consecință, Curtea Constituțională consideră că procedura de examinare mai puțin costisitoare a contestațiilor magistraților, care asigură celeritatea, fără a prejudicia respectarea tuturor garanțiilor procedurale, corespunde atât intereselor magistraților, cât și interesului obiectiv al statului.

III. Pretinsele încălcări și argumentele de rigoare.

Consider că normele legale nominalizate în Capitolul I al prezentei cereri încalcă cumulativ, direct sau indirect, prevederile articolelor 1, 4, 7, 15, 16, 20, 26, 53, 54, 66 din Constituția Republicii Moldova, articolelor 16 și 13 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului a Libertăților fundamentale, art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile politice.

Totodată, normele respective vin în contradicție cu unele norme concurente din legislația Republicii Moldova.

Dreptul fiecărei persoane la un proces independent imparțial este unul fundamental, fiind un element de bază al democrației al statului de drept.

Articolul 79 din Legea cu privire la procuratură, prin care se stipulează că contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor sînt examinate de completul de judecată care examinează contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, se are în vedere că hotărârile pot fi contestate doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare fapt deja constatat în hotărârea Curții Supreme de Justiție nr.3d-8/17. Acest fapt contravine prevederilor constitutionale consacrate în art.20 din Constituția Republicii Moldova, or acest text de lege contestat limitează, în modul cel mai serios, accesul la justiție al procurorilor, aducînd atingere esenței garanției dreptului la un proces echitabil transformîndu-l într-un drept iluzoriu, pentru persoanele care se consideră lezate într-un drept al său printr-o hotărâre emisă de Consiliul Superior al Procurorilor. Astfel, procurorii nu au posibilitatea legală de a invoca și de a proba în fața unei instanțe judecătorești competente ilegalitatea și netemeinicia actului emis în privința lor.

Textul art.20 din Constituție indică în mod direct și imperativ obligația activă a statului de a asigura dreptul la satisfacție efectivă în justiție, iar notiunea efectivă utilizată de Constituție, este cheia elaborării cadrului obligațiilor statului. Art.20 din Constituție reprezintă blocul fondator al sistemului democratic iar în opinia mea art.79 din Legea cu privire la procuratură anihilează dreptul garantat de a ataca în instanță hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor, transformîndu-l doar în unul irealizabil, întrucît persoanele interesate vor putea contesta aceste hotărâri doar în partea ce se referă la procedura emiterii/adoptării (votării), astfel inexistînd dreptul de a invoca în fața instanței judecătorești competente că actul contestat este emis contrar prevederilor legii materiale sau în rezultatul aprecierii

Copia corespunde originalului
Judecătoarea Gueda Wilson
L. Cluș

greșite sau arbitrare a circumstanțelor de fapt. Având în vedere exercitarea de către Consiliul Superior al Procurorilor a atribuțiilor referitoare la cariera magistralilor, actele emise de către acest organ implică producerea unor efecte juridice importante asupra carierii și activității procurorilor, a drepturilor și obligațiilor procurorului, încât oricărui procuror urmează a-i fi asigurat dreptul constituțional de a contesta situația juridică instituită prin acest act. Decisiv în acest aspect este faptul că apărarea efectivă a drepturilor procurorilor reprezintă în sine absolut mai mult decât simpla protejare a unor drepturi personale ale acestora, în joc fiind puse valorile de bază privind independența, imparțialitatea inamovibilitatea justiției care sunt de interes public major necesare într-o societate democratică.

Preeminența dreptului este un principiu fundamental al statului de drept, într-o societate democratică, precum și a principiilor încrederii cetățenilor în stat în legile sale, cel al securității juridice (Cauza Hutten-Czapska c.Polonia), fiind central în asigurarea respectării drepturilor fundamentale, ca drepturi efective și concrete, nu iluzorii.

În context, sînt relevante prevederile art.4 din Constituția Republicii Moldova potrivit cărora dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele, cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, iar dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzînd mai multe raporturi juridice și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lor deplină. În conexiune cu acest principiu este și dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile legitime ale persoanelor consacrat în art.20 din Constituție, dreptul la apărare reglementat de art.26 din Constituție, conform căruia fiecărei persoane din Republica Moldova i se garantează dreptul la apărare. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent și prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Astfel, dreptul la apărare este un drept fundamental, garantat, care poate fi exercitat de către orice persoană în mod independent și liber, de aceea consider că și procurorii au acest drept.

Conform art.53 din Constituție, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

*Copia corespunde originalului
Judecătoarea Lucia Yafton
L. Olik*

Prin această normă Constituția garantează dreptul cetățeanului în protejarea acestuia de abuzurile autorităților publice. Totodată, prin impunerea unor restricții, ce limitează temeiurile de contestare doar la cele ce țin de procedura de emitere/adoptare, legiuitorul a limitat dreptul procurorilor la o recunoașterea dreptului pretins, punându-l în imposibilitate de a merge în instanță pentru a-și apăra drepturile sale.

Art.54 din Legea Supremă stabilește expres că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Mai mult, aceste condiții nu admit restrîngerea dreptului proclamat în art.20 din Constituție. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. Prin prevederile art.79 din Legea cu privire la procuratură, Parlamentul a ignorat un șir de norme internaționale.

Astfel, au fost neglijate stipulările art.8 al Declarației Universale a Drepturilor Omului care conține rigori în domeniul accesului liber la justiție, asigurînd dreptul oricărei persoane de a se adresa în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

Prevederi relevante în materia accesului la justiție sunt conținute de art.6 și art.13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, dreptul la un proces echitabil (art.6 din CEDO) statuează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

Totodată, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de convenție au fost încălcate are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar dacă încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale (art.13 din CEDO).

Aceleași garanții sunt consfințite și prin art.14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

*Copia corespunde originalului
Judecator Luda Vafon
L. Clifon*

Este notoriu că dreptul la un proces echitabil implică, a priori, dreptul persoanei de acces la o instanță de judecată pentru a obține remedierea reală și nu una simulată a violărilor drepturilor și intereselor sale civile.

Totodată, în situația în care dreptul persoanei a fost încălcat printr-un act emis de către alte persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor sale oficiale, cel care se consideră lezat în drepturile sale, trebuie să beneficieze de posibilitatea, garantată de Constituție și consacrată legal, de a se adresa efectiv unei instanțe naționale pentru a contesta actul, prin al cărui efect apreciază că i-au fost lezate drepturile.

Astfel, normele art.20 din Constituția Republicii Moldova, fiind interpretate precum o cere art.4 din Constituție, în concordanță cu art.8 al Declarației Universale a Drepturilor Omului art.6 § 1 și art.13 din CEDO, garantează pentru persoanele interesate dreptul de a contesta actele Consiliului Superior al Procurorilor, emise în exercitarea atribuțiilor oficiale ale acestui organ, atât sub aspectul legalității procedurale, cât și în ceea ce privește temeinicia și legalitatea materială ale acestora.

Prin urmare, consider că art.79 din Legea cu privire la procuratură, în detrimentul textului și spiritului constituțional interzice expres instanțelor de judecată să satisfacă efectiv drepturile oricărei persoane împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, instituind, în locul unei justiții efective, reale și adevărate, o justiție amorfă și indolentă, în consecință limitează accesul la justiție al procurorilor și pe această cale contravine vădit normelor internaționale și constituționale analizate supra.

Important din acest punct de vedere este Hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 15.11.2012, privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova în care Curtea relevă că: "48. Curtea reține că art.20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție. 49. Prin generalitatea formulării sale, art.20 permite oricărei persoane — cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid — accesul la justiție. Totodată, el permite accesul la justiție pentru apărarea oricărui drept sau libertăți și oricărui interes legitim, indiferent dacă aceasta rezultă din Constituție sau din alte legi. 50. Curtea menționează că principiul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de "stat de drept". Or, conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui,

Copie corespunde originalului
Judecător Elena Yastan
L. Cluj

libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate."

Astfel, în virtutea faptului că art.20 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor persoanelor, fără excepție, dreptul de acces la justiție, se referă inclusive și în privința procurorilor.

Mai mult, potrivit art.54 din Constituția Republicii Moldova, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Alin.(2) din art.54 din Constituție permite restrângerea exercițiului drepturilor libertăților în cazurile prevăzute de lege, în corespundere cu normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, atunci când se impune o necesitate în protecția uneia dintre valorile enumerate la alin.(2), totuși legiuitorul a indicat expres în alin.(3) că „prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24". În același aspect, se precizează că alin.(4) din art.54, impune condiția ca restrângerea să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere existenței dreptului sau a libertății, însă această prevedere este aplicabilă doar situațiilor în care restrângerea este posibilă, situații reglementate la alin.(2) din același articol. Astfel, alin. (2) și (4) din art. 54 nu sunt aplicabile față de drepturile proclamate în art. 20-24 din Constituție, cărora legiuitorul a înțeles să le ofere o protecție deosebită și a căror restrângere nu se admite, în nici un mod.

Printre aceste drepturi se regăsește și accesul liber la justiție, întocmai cum e garantat de textul și spiritul Constituției, expus în art.20.

Deci, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi îndreptate spre restrângerea dreptului de acces la justiție, indiferent de calitatea subiectului de drept vizat printr-o astfel de lege. Prin urmare, art.79 din Legea cu privire la procuratură, care a restrâns dreptul procurorilor de acces la justiție anume esența acestui drept, care garantează satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente, este o prevedere legislativă vădit neconstituțională.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Vilho Eskelinen și alții c.Finlandei a constatat violarea Convenției, și a statuat că această hotărâre reflectă postulatul de bază conform căruia anumiți agenți publici, din cauza funcțiilor lor, au o legătură specială de încredere și loialitate cu angajatorul acestora. Cu toate acestea, rezultă în mod clar din cauzele soluționate de atunci că, în numeroase state contractante, funcționarilor le este acordat accesul la o instanță, astfel încât aceștia pot prezenta revendicări privind salariul sau indemnizațiile, chiar concedierea sau angajarea, în același fel ca și salariații din sectorul privat. În aceste condiții, sistemul național nu constată niciun conflict între interesele esențiale ale statului și dreptul individului la protecție. Într-adevăr, dacă nici convenția nici protocoalele

Copia corespunde originalului
Judecătoarea Leona Gaffor
L. Cluj

acesteia nu garantează dreptul de acces la funcția publică, acest lucru nu înseamnă că, în alte privințe, funcționarii nu intră în domeniul de aplicare al convenției.

Atât timp cât art.54 din Constituție interzice expres restrângerea dreptului proclamat în articolul 20, iar acesta din urmă recunoaște oricărei persoane dreptul de acces la justiție, atunci pînă la modificarea Constituției, nu poate fi adoptată nici o lege care ar îngădi accesul la justiție pentru procurori.

Normele conținute în Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 nu exceptează de la control judecătoresc hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor, iar potrivit art.5 din această lege, procurorii nu sunt excluși expres sau în alt mod limitativ din rîndul subiecților cu drept de sesizare.

Totodată, instanța europeană de contencios al drepturilor omului a relevat că art.6 § 1 nu se limitează la garanțiile unui proces echitabil în spețe pendinte, ci recunoaște un drept de acces la instanțe judecătorești oricui ar dori să introducă o acțiune de contestare privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Așa fiind, în speța Golder v. Regatul Unit, Curtea a notat că dreptul de acces constituie un element inerent dreptului enunțat în art.6 § 1. Aici nu este vorba de o interpretare extensivă de natură a impune statelor contractante obligații noi: ea se bazează pe termenii primei fraze a articolului 6 § 1, citit în contextul său și în lumina obiectului și scopului Convenției, ca a principiilor generale de drept. Curtea a conchis astfel, fără să recurgă la "mijloace complementare de interpretare" în sensul articolului 32 al Convenției de la Viena, că articolul 6 § 1 garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță judecătorească în vederea soluționării plîngerilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În acest mod, articolul consacră "dreptul la o instanță judecătorească", din care dreptul de acces, adică dreptul de a se adresa instanței judecătorești în materie civilă, este doar un aspect. La acesta se adaugă garanțiile prevăzute de articolul 6 § 1 privitoare atât la organizarea și compunerea instanțelor, cât la desfășurarea proceselor. În sumă, întregul acestora formează dreptul la un proces echitabil.

Astfel consider că norma prevăzută în art.79 din Legea cu privire la procuratură, care restrînge dreptul procurorilor de a ataca în instanță hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor, doar la aspectele de drept, nu corespunde cerințelor de „calitate a legii” și nu se încadrează în sistemul dreptului intern al Republicii Moldova. Or, în Republica Moldova, art.54 alin.(3) din Constituție, interzice expres orice restrîngere a dreptului de acces la justiție. La fel, art.20 alin.(2) din Constituție garantează că „nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție”, iar efectele urmărite prin art.79 din Legea cu privire la procuratură constau anume în limitarea accesului la justiție al procurorilor, împiedicîndu-i să obțină în instanță o satisfacție efectivă împotriva actelor ce le violează drepturile. Este de remarcat în acest context că, art.79 din Legea cu privire la procuratură prevede un drept formal

*Copia corespunde originalului
Judicator Leuda Gafan
L. Chis*

de a sesiza o instanță judecătorească cu o contestație împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor, acest drept este lipsit de conținutul și finalitatea sa, întrucât nu-i oferă instanței judecătorești investite cu controlul actelor Consiliului Superior al Procurorilor o „jurisdicție deplină” asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei. Situația juridică ce se dorește a fi creată prin această normă poate fi rezumată la următoarele: indiferent de gravitatea viciilor ce afectează hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor, instanța nu va examina probele aduse de către procurorul-reclamant și nu va da un răspuns la argumentele acestuia privind netemeinicia sau ilegalitatea actului emis.

Totodată, procurorul eliberat din funcție sau sancționat în alt mod nu va putea invoca cu succes în fața unei instanțe judecătorești naționale, prin referire la fapte, că în realitate nu există motive pentru atragerea sa la răspundere, că faptele expuse în hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor sunt false sau că norma juridică nu a fost aplicată corect. În acest mod, se deschide calea unor abuzuri flagrante asupra drepturilor procurorilor, fără posibilitate de remediere a acestor încălcări în instanța de judecată, lucru ce într-un final constituie un atac asupra procurorilor, lăsându-i în afara oricărei protecții juridice împotriva arbitrarului.

Chiar dacă Curtea Supremă de Justiție v-a constata anumite încălcări de drept comise în privința unui procuror și v-a anula hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor, consider că nu v-a fi o decizie efectivă în acest sens or nimic nu împiedică Consiliul Superior al Procurorilor să rejudece cauza deja cu respectarea tuturor drepturilor procedural și în final să adopte arbitrar iar o decizie nefavorabilă în privința unui procuror.

Totodată, Curtea Constituțională a examinat deja constituționalitatea art.25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii care în esență prevede aceleași circumstanțe în privința judecătorilor, însă în pct.41 și 48 al Hotărârii nr.17 din 02.07.2013 este indicat că „Curtea Constituțională relevă că majoritatea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii o constituie judecătorii, care sunt independenți și se bucură de încrederea întregului corp judecătoresc din Republica Moldova. Chiar dacă în componența CSM-ului se regăsesc și membri numiți pe criterii politice, printre care doi membri ex-officio – Ministrul Justiției și Procurorul General, numiți și controlați politic și care nu întrunesc criteriile de independență și imparțialitate –, în principiu, majoritatea CSM, constituită din judecători independenți, poate asigura adoptarea unor hotărâri corecte.”

Pe de altă parte, în Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliului Superior al Procurorilor, nu sunt nici un judecător, majoritatea membrilor fiind procurori care, nu au statut de magistrat și în viziunea mea nu pot participa ca o instanță de judecată independentă, or ei sunt subordonați ierarhic Procurorului General, cu atât mai mult ei nu pot acționa independent de Procurorul General dacă

*Copia corespunde originalului
Judecător Elena Yaffon
L. Olteanu*

ultimul este inițiatorul intentării unei proceduri disciplinare în privința unui procuror.

Aceiași situație este și în componența membrilor Consiliului Superior al Procurorilor unde doar un singur membru este judecător, iar restul membrilor nu au statutul de magistrat pentru a acționa independent și imparțial la judecarea unei pricini concrete, neîntrunind criteriile de independență și imparțialitate.

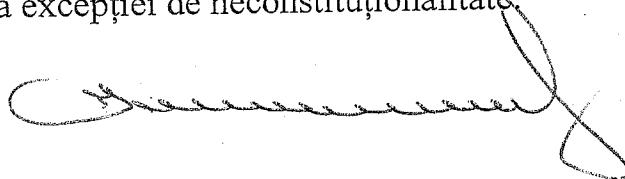
Așadar, norma art.79 din Legea cu privire la procuratură lipsește procurorii de dreptul de acces la justiție cu eventuale cereri de contestare a hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor pentru motive de netemeinicie și ilegalitate, necesită a fi declarată neconstituțională, cu celeritate maximă, pentru a exclude orice controverse și încălcări ce pot apărea în practica examinării litigiilor în acest domeniu și a exclude arbitrariul în acțiunile membrilor Consiliului.

În baza celor expuse, în conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova; art.4 alin.(1) lit.a) și art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională; art.4 lin.(1) lit.a) și art.39 din Codul jurisdicției Constituționale; art.7 alin.(3) și 260 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă,

SOLICIT:

1. Admiterea prezentei cereri.
2. Dispunerea prin încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederilor art.79 din Legea cu privire la procuratură nr.3 din 25.02.2016.
3. A suspenda examinarea cauzei, până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.

Reclamant:

Filimon Ivan

02.03.2018

*Copia corespunde originalului
Judecător Elena Văstăscu
E. Văstăscu*

ÎNCHEIERE

26 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței
JudecătoriiTatiana Vieru
Iuliana Oprea, Maria Ghervas
Ion Druță și Luiza Gafton

Grefier

Mariana Ojoga

examinând în ședință publică demersul înaintat de Filimon Ivan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Filimon Ivan împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la contestarea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018 și hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 13-75/17 (III) din 21 decembrie 2017,

c o n s t a t ă

La 01 februarie 2018 Filimon Ivan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la contestarea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018 și hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 13-75/17 (III) din 21 decembrie 2017.

În motivarea cererii de chemare în judecată Filimon Ivan a indicat că prin hotărârea nr. 13-75/17(III) din 21 decembrie 2017 emisă de Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară – eliberarea din funcția de procuror.

A specificat că la 22 decembrie 2017 a contestat hotărârea menționată la Consiliul Superior al Procurorilor, însă, prin hotărârea nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018, contestația a fost respinsă cu menținerea hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 13-75/17(III) din 21 decembrie 2017.

A indicat că potrivit raportului privind rezultatele verificării sesizării în privința sa din 11 septembrie 2017 și hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 13-75/17(III) din 21 decembrie 2017, sesizarea a fost înaintată de către Procurorul-șef al Direcției urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale, Adrian Moșin.

Din analiza prevederilor art. 43 alin. (1) Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, a constatat că Adrian Moșin nu poate fi subiect ce poate înainta sesizare cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară comisă de procuror, deoarece dumnealui nu este persoană interesată căreia îi pot fi aduse atingere drepturilor și intereselor, nu este membru al Consiliului Superior al Procurorilor, nu reprezintă Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor și nu face parte din Inspekția procurorilor, fapt ce reprezintă o încălcare a procedurii de inițiere a procedurii disciplinare.

În hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018 acest argument a fost respins, fiind indicat că sesizarea a fost depusă de Procurorul General, care este membru al Consiliului Superior al Procurorilor și care a fost în drept de a înainta o astfel de sesizare.

La materialele procedurii disciplinare nu este nici o sesizare semnată de Procurorul General, prin care acesta ar fi solicitat Inspecției procurorilor verificarea și constatarea abaterilor disciplinare în privința sa.

Chiar și în situația în care sesizarea ar fi fost înaintată de Procurorul General, acesta nu putea să participe la examinarea contestației sale, întrucât avea deja o părere preconcepută în privința sancționării sale.

A relevat că conform art. 50 alin. (6) Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, Colegiul de disciplină și etică urmează să adopte decizia cu privire la cauza disciplinară de regulă în cel mult 2 luni de la primirea materialelor de la Inspecția procurorilor.

A menționat că materialele de la Inspecția procurorilor au fost expediate către Colegiul de disciplină și etică la 11 septembrie 2017, iar la 15 septembrie 2017 a fost pusă pe rol examinarea procedurii disciplinare în privința sa.

Consideră că Colegiul de disciplină și etică urma să adopte decizia în cel mult 2 luni, adică până la 11 noiembrie 2017, însă aceasta a fost emisă la 21 decembrie 2017.

La 18 decembrie 2017 a adresat o cerere suplimentară Colegiului de disciplină și etică, prin care a solicitat dispunerea efectuării mai multor acțiuni în vederea probării nevinovăției sale.

În ședința din 01 decembrie 2017 a Colegiului de disciplină și etică a fost dată citirii informația din Registrul de evidență a vizitelor reținuților din cadrul Izolatorului de detenție provizorie a Direcției de Poliție mun. Chișinău, unde s-a menționat că medicul din cadrul serviciului de urgență „903” a indicat la 16 august 2017 ca diagnosticul lui Brăguță Andrei - „Tulburare schizo-afectivă”, circumstanțe despre care dânsul nu a știut și care nu i-au fost raportate de angajații izolatorului.

A solicitat de a expedia o interpelare către Spitalul Clinic de Psihiatrie Chișinău, Spitalul Clinic de Psihiatrie Bălți, Penitenciarul nr. 13 și Direcția urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale cu privire la solicitarea informației referitor la numărul de persoane cu probleme de sănătate mintală pe parcursul anilor 2013-2017, în privința cărora de către procurori a fost solicitată aplicarea măsurilor preventive sub formă de arest, iar ulterior s-au aflat în custodia statului și internate în instituțiile de profil, constatându-se că suferă de boli psihice, însă solicitarea sa a fost respinsă.

Cunoaște mai multe situații în care persoanele reținute s-au aflat la evidența medicului psihiatru și aveau probleme de sănătate mintală și în care procurorii au înaintat demersuri privind aplicarea măsurilor preventive sub formă de arest, însă dânsul este unicul procuror în privința căruia a fost intentată procedura disciplinară, fiind pus în situația de a răspunde pentru practici negative și probleme de sistem.

În ședința Colegiului de disciplină și etică a solicitat audierea medicului-psihiatru, care l-a examinat pe Brăguță Andrei în vederea confirmării sau infirmării agresivității acestuia și pericolului care-l prezenta, însă solicitarea sa a fost respinsă.

Totodată, a mai solicitat și audierea în calitate de specialist a medicului, care a acordat asistență medicală lui Brăguță Andrei la 18 august 2017 și a pus diagnosticul - „Narcomanie”, însă, la fel, demersul său a fost respins.

A mai menționat că în hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor este menționat că sesizarea a fost înaintată de Procurorul General, asemenea faptele fiind expuse și în presă.

În asemenea situație consideră că examinarea procedurii disciplinare în privința sa de către Colegiul de disciplină și etică ridică serioase semne de îngrijorare referitor la imparțialitatea membrilor, deoarece majoritatea membrilor Colegiului sunt procurori, care se află în subordine ierarhică față de Procurorul General; doar doi

membri ai Colegiului de disciplină și etică sunt profesori și sunt independenți față de Procurorul General.

Dacă în viziunea Consiliului Superior al Procurorilor, sesizarea a fost înaintată de Procurorul General, atunci acesta nu era în drept să participe la examinarea și luarea deciziei în procedura sa disciplinară.

Filimon Ivan cere anularea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018 și hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 13-75/17 (III) din 21 decembrie 2017 (f.d. 2-7).

Prin referința depusă în ședința de judecată din 22 februarie 2018 reprezentantul Consiliului Superior al Procurorilor, Marcel Dumitraș, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Filimon Ivan.

În ședința de judecată din 02 martie 2018 Filimon Ivan a înaintat demers cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 79 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

În motivarea cererii Filimon Ivan a invocat că prin art. 79 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, care stipulează că contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor sunt examinate de completul de judecată care examinează contestațiile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, se are în vedere că hotărârile pot fi contestate doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare, fapt deja constatat în hotărârea Curții Supreme de Justiție nr. 3d-8/17.

Consideră că acest fapt contravine prevederilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, or, acest text de lege limitează, în modul cel mai serios, accesul la justiție al procurorilor, aducând atingere esenței garanției dreptului la un proces echitabil transformându-l într-un drept iluzoriu, pentru persoanele care se consideră lezate într-un drept al său printr-o hotărâre emisă de Consiliul Superior al Procurorilor.

Opinează că art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 anihilează dreptul garantat de a ataca în instanță hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor, transformându-l doar în unul irealizabil, întrucât persoanele interesate vor putea contesta aceste hotărâri doar în partea ce se referă la procedura emiterii/adoptării, astfel neexistând dreptul de a invoca în fața instanței judecătorești competente că actul contestat este emis contrar prevederilor legii materiale sau în rezultatul aprecierii greșite sau arbitrare a circumstanțelor de fapt.

A indicat că Curtea Constituțională a examinat deja constituționalitatea art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996, care în esență prevede aceleași circumstanțe în privința judecătorilor, însă în pct. 41 și 48 al hotărârii nr. 17 din 02 iulie 2013 este indicat că „Curtea Constituțională relevă că majoritatea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii o constituie judecătorii, care sunt independenți și se bucură de încrederea întregului corp judecătoresc din Republica Moldova. Chiar dacă în componența CSM-ului se regăsesc și membri numiți pe criterii politice, printre care doi membri *ex-officio* – Ministrul Justiției și Procurorul General, numiți și controlați politic și care nu întrunesc criteriile de independență și imparțialitate -, în principiu, majoritatea CSM, constituită din judecători independenți, poate asigura adoptarea unei hotărâri corecte”.

A concretizat că în Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nu este nici un judecător, majoritatea membrilor fiind procurori, care, nu au statut de magistrat și în viziunea sa, nu pot participa ca o instanță independentă, or, ei sunt subordonați ierarhic Procurorului General și nu pot acționa independent.

Autorul cererii a mai relevat că aceeași situație este și în componența membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, unde doar un singur membru este judecător, iar restul membrilor nu au statut de magistrat pentru a acționa independent și imparțial la judecarea unei pricini concrete, neîntrunind criteriile de independență și imparțialitate.

Filimon Ivan cere ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

Reprezentantul Consiliului Superior al Procurorilor – Marcel Dumitraș în ședința de judecată din 02 martie 2018 a solicitat respingerea demersului cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

Studiind cererea depusă de Filimon Ivan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și audiind participanții la proces, Colegiul Curții Supreme de Justiție consideră că urmează a fi admisă cu remiterea acesteia Curții Constituționale și suspendarea procesului din următoarele motive.

Conform art. 135 alin. (1) lit. a) Constituția Republicii Moldova și art. 4 alin. (1) Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională: exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Curtea Constituțională în punctele 77, 79, 82 și 87 din hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a constatat că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către:

(1) *instanța de judecată* din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate;

(2) *părțile* în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

Controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

Curtea Constituțională a mai reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Colegiul Curții Supreme de Justiție constată că în speță sunt întrunite condițiile necesare stabilite de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că obiectul excepției, prevederile art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de Filimon Ivan, care are calitatea de reclamant în prezenta pricină, că art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 urmează a fi aplicat la soluționarea prezentei pricini și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, din care considerente cererea urmează a fi admisă.

Aici, urmează a se reține că Curtea Constituțională a fost anterior chemată să verifice constituționalitatea unor prevederi din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, însă art. 79 din această lege nu a fost supus acestui control.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul: ridicării excepției de neconstituționalitate.

Astfel, ca rezultat al admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a suspenda procesul.

În conformitate cu art. 12¹, art. 260 alin. (1) lit. e), art. 269-270 Codul de procedură civilă, Colegiul Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de Filimon Ivan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale sesizarea lui Filimon Ivan privind controlul constituționalității art. 79 Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

Se suspendă procesul în cauza civilă la cererea de chemare de judecată depusă de Filimon Ivan împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la contestarea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-8/18 din 19 ianuarie 2018 și hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 13-75/17 (III) din 21 decembrie 2017.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței /semnătura/ Tatiana Vieru

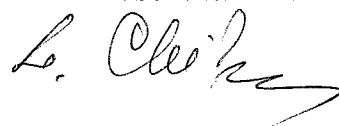
Judecătorii /semnătura/ Iuliana Oprea

/semnătura/ Maria Ghervas

/semnătura/ Ion Druță

/semnătura/ Luiza Gafton

Copia corespunde originalului

judecător Luiza Gafton